REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nnx. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 120. Brașov, Luni-Marți 3 (16) Iunie. 1903.

Crisă în partidul guvernului.

O coincidență întâmplătóre și neașteptată a făcut ca aḑi lumea politică din monarchia nóstră sĕ aștepte cu încordare rĕspunsul la două întrebări: cine va fi rege în Sêrbia? și cine va fi ministru-președinte în Țéra ungurésca?

Se póte ca în decursul ḑilei de aḑi sĕ fie decise ambele aceste însemnate întrebări ale politicei esteriòre și interióre austro-ungare. Se póte însĕ ca sĕ se mai amâne cu câte-va ḑile, ori și mai mult hotărîrea asupra lor. In tot casul însĕ ele vor trebui sĕ fie deslegate într'un feliu.

Serbia trebue sĕ-și capete un stăpân, care sĕ facă acolo rênduială, ér Țéra ungurésca un ministru-președinte, care sĕ facă posibilă recrutarea fără considerare, décă acesta va fi pe placul d-lor Kossuth și soții ori nu.

Pân' acuma a mers cum a mers cu amânarea recrutării, ce s'a și amânat de trei ori după olaltă. In urma evenimentelor neprevĕḑute din Sêrbia insĕ, aḑi nu e vorba mai mult de a amâna, ci de a se asigura și de a se sĕvîrși cât mai grabnic recrutarea.

Organul lui Kossuth vrea sĕ scie, că Majestatea Sa i-a pus ministrului-președinte Szell un termin, până la care sĕ facă rânduială în parlament. Ori cum ar fi e învederat, că curtea a început a-și pierde răbdarea și că, mai ales în fața nouelor încurcături în peninsula balcanică, ce amenință a amărî ḑilele diplomației austro-ungare, cercurile superióre militare stăruiesc sĕ se întreprindă odată pași mai energici în contra obstrucțiunei maghiare pentru a se forța primirea proiectelor militare de către majoritatea camerei.

Coloman Szell a declarat însĕ, că voiesce sĕ lupte numai cu mijlóce legale și nu vrea sĕ întrebuințeze forța și se ține de ce a ḑis, în firma credință, că cu resistența pasivă, ce-o opune obstrucțiunei koșuthiste, va ajunge sigur la un resultat favorabil, deși ceva mai târḑiu. Partea cea mai mare a partidului liberal ține cu Szell.

Dér mai sunt în acest partid și alte două curente destul de tari. O însemnată parte din membrii lui voiesc sĕ se ia mĕsuri mai energice, sĕ se ia refugiu chiar la forță, sĕ se aplice cu mai mare asprime regulamentul camerei, și sĕ se introducă clotura. Acest grup are în frunte pe contele Stefan Tisza.

In fine mai este un grup, deși mai puțin numĕros decât al lui Tisza, care țintesce a resolva încurcătura printr'un compromis cu oposițiunea. E grupul contelui Apponyi, președintele camerei.

Aceste curente, în legătură cu gravele evenimente din afară și cu necesitatea ridicată la potență de a se depărta cât mai curênd piedecile puse în calea recrutării în jumĕtatea ungară a monarchiei, au dat nascere unui nou pericol, ce amenință a isbucni în sînul majorității guvernamentale.

Din tóte părțile se vestesce, că demisiunea contelui Apponyi ca președent al camerei este o întrebare numai de câte-va ḑile. Acésta demisiune va însemna, că grupul condus de Apponyi se va rupe de partidul guvernului.

D-l Szell a plecat Sâmbătă la la Viena, ca sĕ raporteze asupra situațiunei și sĕ vadă décă Majestatea Sa este de acord cu el de a se continua resistența pasivă, așteptând până obstrucțiunea va fi deplin obosită și silită a ceda, ori că va avisa altfel.

Eri ministru-președinte a avut o audiență de o óră la palatul din Viena. Resultatul nu-l scim. Faptul însĕ, că întorcêndu-se la Budapesta a conferit mult cu ministrul Lukacs, ne lasă a presupune că póte e vorba de înlocuirea lui Szell prin Lukacs, care, pe lângă conții Iuliu Andrassy și Csaky Albin trece aḑi de candidat la acest post.

Eată așa stau lucrurile cu întrebarea cine va fi ministru-președinte în Țéra ungurésca; décă va rĕmâné tot Szell, ori că va fi înlocuit cu altul; décă va mai merge cu „mijlócele constituționale" ori că va urma chiar absolutismul unguresc, de care se vorbesce așa de mult?

Voce maghiară despre evenimentele din Serbia. *„Budapesti Hirlap"* ocupându-se în primul sĕu de la 14 Iunie cu situația creată de tragicul sfîrșit al dinastiei Obrenovici, încheie așa:

„Mult sânge a curs în Belgrad, așa încât e greu a ne puté închipui clar evenimentele, ce au sĕ urmeze. Un lucru însĕ îl scim, și acest'a *e întristător pentru noi Maghiarii*: deodată *cu regele Alesandru nu s'a stins numai ultimul rege Obrenovici* ci și direcția, care până acum — deși din oportunism — *a căutat înțelegerea reciprocă între Maghiari și Sêrbi*. Cu mórtea bietului Alesandru a reînviat cealaltă direcție, al cărei program declarat este: ideia pan-sêrbéscă. Este un fapt ce nu mai póte fi tras la îndoială, că în același timp *politica balcanică a monarchiei a dat faliment și e întrebare, décă peste tot acéstă politică mai are vr'un teren în întréga Peninsulă balcanică* din care sĕ nu fi perit deplin influența monarchiei nóstre. Deputațiunile bosniace cari vin una după alta în Burgul din Viena, ca sĕ se plângă; atentatele cu dinamită din Salonic; bandele de tâlhari în Macedonia; fierberea din Serbia-vechie și Alesandru ucis, ér Petru Karageorgevici noul rege al Sêrbilor! — étă ceea-ce face fondul tragediei din Belgrad și înțelegerea ei deplină. Din causa acéstă regretăm noi Maghiarii exterminarea dinastiei Obrenovici".

Până unde merge șovinismul. In adunarea generală din Iunie a municipiului Arad, senatul orășenesc a făcut propunerea, ca orașul sĕ felicite pe noul alesul episcop, asigurându-i sprijinul în munca lui „pentru promovarea religiosității, moralității și culturii". Deputatul Bela *Barabas* a făcut propunerea, că adunarea generală sĕ ia la cunoscință ocuparea scaunului episcopesc, dér cu adausul, că orașul Arad speră și așteptă, că P. S. Sa episcopul va da atențiune și punctelor de vedere patriotice maghiare și sĕ va îngriji, ca limba oficiósă (maghiară) sĕ fie respectată și sĕ se validiteze. Propunerea lui Barabas a fost primită cu unanimitate.

Revoluția din Belgrad.

Asupra evenimentelor sângeróse din Belgrad, precum și asupra celor ce se petrec în urma teribilei drame, dăm aḑi următórele amĕnunte:

Istoricul dramei sângeróse.

Conjurații așteptară prin otele și prin cafenele timpul potrivit pentru a sĕvêrși atentatul. Pretutindeni ei erau încunjurați de lăutari, cari le cântau cântecul numit *„Kolo al Reginei Draga"*, vrênd astfel sĕ dea în mod demonstrativ dovedi de „lealitatea" lor. La órele $1^1/_2$ au plecat cu toții spre palat.

Dispositiunile le-a făcut pe stradă comandantul regimentului 6 Petru *Misici*. In palat se retraseră fie-care pentru a-se culca. Intr'aceea regimentul 7, care purta numele regelui și al cărui comandant e Luca *Lazarevici*, a ocupat casarmele polițiștilor. Tot atunci eși regimentul 4, care pórtă numele reginei asasinate, condus de cei doi fii ai fostului ministru-president Sava Guici: *Bora* și *Alexandru*. Aceștia au împresurat locuințele foștilor miniștri.

Atunci sosi colonelul *Mașin*, fratele bărbatului dintâiu al reginei. *Mașin* a dat semnul de plecare spre palat. Mica pórtă a deschis'o căpitanul de gardă *Kostici*. Pe când o parte din ofițeri și soldați ajunseră ușor prin pórtă în curtea conacului, celalalt grup de ofițeri și soldați a putut sĕ între prin pórta de fier numai după o lupta grea, în care 5 fură omorîți și 20 grav răniți.

Petru *Misici* cu 28 ofițeri s'au dus la ușa coridorului de sticlă. Au forțat ușa, dér n'au putut intra, decât după-ce *Naumovici* a sfărîmat'o cu dinamită. Scim că cu ocasia acésta și în urma esploziei, Naumovici încă a murit.

Atentatorii se aflau acum în palat. Ginerele lui Țintar Marcovici, Ivan *Milkovici* fu omorît. Trecênd mai departe, îi întimpină generalul *Petrovici*, care în amêndouĕ mânile ținea câte un revolver. El rані pe mai mulți ofițeri. Atentatorii n'au împușcat pe general; ci s'au aruncat asupra lui, i-au smuls revolverele din mâni și l'au provocat sĕ-i conducă la rege.

In momentul acesta tóte lampele electrice se stinseră. Conjurații, surprinși astfel, abia se puteau vedé unul pe altul; împărțiți în grupuri, cu óre-care grózá, ce li-o insufla întunericul, umblau prin odăi, dér tot nu aflară părechea regală. Aprinseră chibrite. Din întêmplare au găsit nisce lumînări într'un dormitoriu gol. Au aprins lumînările și au început sĕ caute după rege și regină, însĕ fără resultat Atunci ei credură, că planul lor fu tradat și că părechea regală s'a refugiat.

Atentatorii, desperați, au trimis pe cei doi fii ai lui Gruici la locuința ministrului Țintar *Marcovici*, căci credeau, că acesta prin ginerele sĕu Milkovici li-a tradat planul și a ascuns pe rege la el. (Despre omorîrea lui Țintar aducem amĕnunte mai jos.)

In timpul acesta conjurații au chinuit în fel și formă pe generalul *Petrovici*, ca sĕ spună unde s'a ascuns regele și regina. Generalul multă vreme n'a vrut sĕ dea deslușiri, în sfêrșit însĕ pierḑêndu-și puterile, mărturisi că părechea regală se află în camera de lângă sufragerie. La acésta generalul Petrovici fù tîrît în sufragerie și acolo au dat în adevĕr peste o ușă fără iver. Câte-va momente Misici a parlamentat cu regele, ca sĕ deschidă ușa. Când regele rĕspunse c'un hotărît *nu* și-i numi poltroni, câți-va ofițeri sparseră ușa și tot atunci alții din ei împușcară pe generalul Petrovici așa, încât regele și regina au auḑit pușcăturile. Regina, care vĕḑù pe Petrovici căḑênd, leșină. Regele și regina nu erau îmbrăcați decât în cămăși, regele într'o cămașă lungă de mătase roșie, regina în cămașă drap.

Misici pășind înaintea regelui ḑise:

— Noi am venit, ca sĕ-ți subscrii abḑicerea.

— In numele cui cutezi a-mi vorbi astfel? ḑise regele.

— In numele armatei. Abdică!

— Eu nu sunt tatăl meu. Eu nu sunt Milan. Trădarea câtor-va ofițeri mișei, nu mĕ înspăimântă. Cărați-vĕ de aici, poltronilor!

— Rege, rĕspunse Misici, ne dăm viéța pentru tron, însĕ alungă pe acea bestie de pe acest tron, ca sĕ nu-l mai murdărescă. (Când Misici pronunță ultimele cuvinte, atinse pe regina în mod necinstit.)

In clipa acésta regele îmbrățișă strîns pe regina și o sărută strigând:

— Nu! Nu! Nici odată nu te voiu părăsi, Draga! Te iubesc mult, te iubesc

Apoi regele sărută ochii reginei.

In momentul acesta se descărcară armele asupra lor, și regele și regina căḑură unul peste altul. Nu erau însĕ morți. Un soldat întrat în urmă, se repeḑi spre regină, îi sfâșiă camașa, o lovi cu călcâiele ferecate ale cismelor în cap, pe față și pe piept. O horcăitură durerósă, un suspin stins, și Draga expiră.

Regele într'aceea se sbătea în durerile celei mai atroce agonii, ce se póte închipui. Aruncat în curte prin ferésträ, mai mult timp a rĕmas pe pămênt cu trupul sdrobit și muri numai târḑiu după-ce regina și-a dat sufletul.

Aceste le istoresce căpitanul Pera *Vemilovici*, care încă se afla printre ofițerii cari întraseră în konac.

Intr'aceea soldații încunjurară casa veche a reginei Draga în apropiere de konac, unde locuiau frații ei, Nicodim și Nicolaj. Pe aceștia i-au dus într'un oficiu de lângă Dunăre, unde i-au împușcat.

Mórtea lui Țintar Marcovici.

Étă cum s'a întêmplat omorîrea fostului ministru-president *Țintar Marcovici*.

Pórta de la locuința lui era închisă Doi soldați au sărit în curte, unde erau postați doi gendarmi. Aceștia grăbiră spre pórtă, când un căpitan îi provocă sĕ deschidă. S'a deschis. Soldații întrară în curte. La auḑul sgomotului, apare deodată Țintar Marcovici, strigând către căpitan:

— Ce însémnă asta, căpitane?

— Viu la d-ta în numele regelui!

— Nu-i adevĕrat, strigă Marcovici. D-ta nu vii în numele regelui. Ce vrei?

Soţia ministrului-president eşi şi ea şi observà îndată ce se întêmplă. Marcovicĭ implorà pe căpitan s'o lase a merge la fiica ei. Căpitanul a lăsat'o şi i-a dat şi o gardă de doi soldaţĭ. De-odată Ţinţar Marcovicĭ dispărù. Soldaţii întrară în odăi, şi-l căutară, dér nu l'au aflat nicăirĭ. In sfîrşit l'au aflat în *pivniţă*. Marcovicĭ vêdêndu-i strigà:

— Căpitane, eu sunt ministru-president şi general! Te voiŭ esecuta!

Căpitanul scóse un revolver şi *descărcă de două-orĭ în Ţinţar Marcovicĭ*, care cădù mort.

După altă versiune Ţinţar Marcovicĭ fù împuşcat în stradă, de unde servitorii l'au dus în casă mort.

12 morţĭ.

S'a constatat esact, că în acéstă teribilă tragedie numĕrul celor morţĭ e de 12, anume:

1) Regele. 2) Regina. 3) Generalul Lazar Petrovicĭ. 4) Ţinţar Marcovicĭ, general şi ministru-president. 5) Ministru de rĕsboiŭ *Pavlovicĭ*, împuşcat în locuinţa sa. 6) Nicodem *Lunieviţa*. 7) Nicola *Lunieviţa*, ucişĭ cu focurĭ de puşcă în casarma diviziunei de lângă Dunăre. 8) *Milcovicĭ*, căpitan şi adjutant, mort cu ocasia esplosiei de dinamită. 9) *Naumovicĭ*, omorît de dinamită. 10) Căpitanul *Petrovicĭ*, unul din atentatorĭ, probabil împuşcat de rege, séu din întêmplare de către vr'un camarad al sĕu. 11) Un gendarm. 12) Un soldat de rênd.

Noul rege.

Astădĭ, Lunĭ, eventual Miercurĭ se va face alegerea în skupştina cea mare naţională. In Belgrad au început sĕ uite de grozăveniile nopţii sângerose, şi lumea se ocupă de alegerea noului domnitor. Membrii guvernului *caută a-se disculpa*, dicênd, că nimenĭ n'a putut prevedé catastrofa sângerósă. Ei au vrut numai sĕ-l siléscă pe Alexandru *sĕ divorţeze* de Draga, ér décă n'ar vré acésta, atuncĭ sĕ-l *forţeze a abdica*. Pe d'asupra tuturor chestiunilor şi întrebărilor planéză întrebarea, care preocupă pe tótă lumea:

Cine va fi rege?

Guvernul şi diplomaţia sunt de acord, că prinţul Petre Carageorgevicĭ va fi rege. Miniştrii afirmă, că alegerea se va face cu unanimitate. Consiliul de ministri de la 12 Iunie a durat patru óre. S'a discutat textul notei, ce o vor adresa puterilor. Miniştri Liuba *Stoianovicĭ* şi Liubomir *Zivkovicĭ* sunt *republicanĭ pronunţaţĭ*, deóre-ce însĕ şi ei au semnat nota circulară prin care se fixéză diua de Lunĭ pentru alegere, se vede, că au renunţat pentru persónele lor la realisarea planului lor republican. Nu tot aşa însĕ pressa şi o parte a poporului. Aceştia pretind sĕ se dea cu acéstă ocasiune un fel de *Magna Charta* a drepturilor poporului.

Cu tóte acestea se speră, că în skupştină va triumfa părerea, de a alege pe *Petru Carageorgevicĭ* cu unanimitate.

Atitudinea Rusiei.

Scirile publicate de vr'un reporter cu fantasia aprinsă, cumcă fiul lui Petru Karagheorghevicĭ ar fi fost primit de către Ţarul şi Ţarevna cu cea mai mare afabilitată şi purtat în trăsura imperială, firesce, nu se adeveresc. Din contră Ţarul, care *i-a fost naş lui Alexandru*, este fórte mâhnit asupra celor petrecute şi nu e de loc încântat de isbucnirea revoluţiei în Serbia tocmai acuma, când cu greutate a reuşit sĕ se molcoméscă spiritele în Macedonia.

Atitudinea Austro-Ungariei.

Pe cât se svonesce în cercurile bine informate, Austro-Ungaria n'ar face nicĭ o dificultate, décă s'ar alege Kaegheorghevicĭ. In casul însĕ, când ar fi vorba de candidarea prinţului de Muntenegru séu a vr'unui fiu al lui, din partea Austro-Ungariei s'ar lua mĕsurĭ energice.

Ce va discuta skupştina.

Skupştina, care probabil se va ţiné în sala cea mare a konakului, va vota înainte de tóte asupra *formei de guvernamênt*. Décă, ceea-ce este aprópe sigur, se va admite regatul, atuncĭ se va vota asupra persónei. Se face propagandă pentru Mirko, ér partidul rĕsleţ al familiei Obrenovicĭ se dice că se va grupa în jurul unui pretendent cu numele *Lazarevicĭ*, care se dice, că ar fi descedent al unei vechĭ dinastiĭ de domnitorĭ sêrbescĭ.

Armata stăruie din tóte puterile pentru alegerea lui Karagheorghevicĭ.

Diarul „*Narodni List*“ discută chestiunea formei de guvernamênt, relevând şansele, ce le-ar puté avé *forma republicană*.

Camera ungară.

Tallian, vice-preşedintele camerei din Budapesta, esprimă orórea sa faţă de sângele vĕrsat la Belgrad. El spune, că regele a fost asasinat de proprii sĕi soldaţĭ, carĭ au exterminat întréga familie regală. (Strigăte: abominabil!)

Dinastia Obrenovici, dice vice-preşedintele, a fost tot-déuna o amică sinceră a patriei nóstre, a regelui şi a monarchiei nóstre, cu carĭ membrii acestei familii s'au silit totdéuna sĕ păstreze legăturĭ pacinice şi prietenescĭ.

Parlamentul unguresc esprimă în unanimitate profundele sale regrete şi durerea sa faţă de oribilul fapt. (Aprobărĭ generale).

Kossuth şi contele Zichy în numele partidelor acceptă declaraţiunea d-lui Tallian.

Declaraţiile primului ministru Szell.

Ministrul preşedinte *Szell* a declarat următórele:

Nu este bine de a trage consecinţe politice dintr'un eveniment, a cărui istorie autentică nu este încă cunoscută. In raportele internaţionale trebue menţinut principiul, că nicĭ o atitudine n'ar puté fi luată înainte ca evenimentul şi consecinţele lui sĕ nu-se fi desvoltat în aşa mod, încât influenţa lor asupra intereselor Ungariei şi a monarchiei, sĕ pótă fi apreciată.

In ce privesce efectul, pe care acest eveniment îl va avé asupra raporturilor Austro-Ungariei cu Serbia şi Rusia, d-l Szell doresce şi speră, că nicĭ-o schimbare nu se va produce. In momentul actual ar fi superflu şi precipitat de a formula o părere. Totuşĭ ministrul găsesce necesar de a esprima speranţa, că nicĭ o complicaţiune nu se va produce de natură a forţa pe Austro-Ungaria de a-şĭ modifica politica urmărită până acum faţă de statele balcanice din vecinătate. (Aplause generale.)

Prima nóstră datorie, încheie d-nul Szell, este de a salvgarda cu tărie interesele nóstre chiar în presenţa unui eveniment ce nu se póte încă calcula. (Aplause generale).

Declaraţiile primului ministru austriac.

Koerber, primul ministru austriac, interpelat în cameră, a declarat:

Guvernul dă de sigur plină băgare de sémă evenimentului aşa de important şi de mişcător, care s'a petrecut în capitala Serbiei. Orĭ cât de fulgerător ar fi fost, vĕdênd că o hotărîre politică se sĕvîrşesce în acest fel în pragul secolului al XX-lea, şi orĭ cât de triste şi tragice ar fi evenimentele din Belgrad din punctul de vedere uman, trebue sĕ le considerăm ca o afacere esclusiv sêrbéscă, până ce ele nu vor avé consecinţe, carĭ ar puté sĕ atingă monarchia austro-ungară şi situaţiunea europénă.

D-l Koerber speră, că şi noul regim în Serbia, rĕspundênd necesităţilor simţite în acest regat, va menţine aceleaşĭ raporturĭ amicale cu Austro-Ungaria şi va proceda în sensul menţinerei păcei în Peninsula Balcanică. Orĭ ce guvern sêrbesc póte conta pe simpatiile generale din momentul ce îşĭ va însuşi o politică conformă cu dispoziţiunile pacifice ale cabinetelor europene.

Declaraţiile prinţului Petru.

Interviewat în privinţa evenimentelor din Belgrad, prinţul Petru Karagheorghevicĭ a făcut următórele declaraţiunĭ:

„Partisanii mei au în adevĕr, în Serbia, o organisaţie completă; eram adeseorĭ în raporturĭ cu dênşii, dér n'am fost de loc pus în curent cu evenimentele ce s'au desfăşurat în nóptea trecută.

„Nicĭ indirect n'am luat vre-o parte óre-care la pregătirea lor. Scirile ce mi-au sosit din Belgrad, n'au pentru mine până acum vre-un caracter oficial; prin urmare voiŭ aştepta în linişte evenimentele.

„Pe cât timp nu mi-s'au făcut propunerĭ, nu am nicĭ un motiv de a pleca la Belgrad; voiŭ rĕmâné decĭ aci, căcĭ nimenĭ n'a cerut reîntórcerea mea în Serbia, nimenĭ de asemenea nu mi-a oferit Coróna.

„Părerea mea personală asupra evenimentelor din Belgrad, este, că am o părere de rĕu, că au credut că trebuesce vĕrsat sânge în torente, şi desaprob mijlócele violente de carĭ s'au servit. Ar fi fost de ajuns, ca sĕ siléscă pe regele Alexandru sĕ iscăléscă abdicarea sa“.

Apoi principele Caragheorghevicĭ a făcut următórele declaraţiunĭ de principiu:

„Sunt partisanul libertăţii desĕvîrşite a pressei şi sper de a vedé Serbia desvoltându-se sub regimul constituţiunei fórte liberale de la 1889. Aserţiunea, că aşĭ fi ostil Austro-Ungariei, este falşe, este fórte natural însĕ ca sĕ am o afecţiune particulară pentru Rusia, unde copiiĭ mei au întrat în serviciu“.

Vocĭ de pressă.

„*Standard*“ se esprimă ast-fel:

Intriganţii şi asasinii implicaţĭ în crima din Belgrad, au avut probabil intenţiunea de a amesteca în crima lor influenţa Rusiei séu a Austriei. Relaţiunile Austro-Ungariei cu Serbia impun aceleia o responsabilitate cu totul particulară, acésta putere trebue sĕ fie cu băgare de sémă, ca nu cumva turburările din Serbia sĕ se rĕspândéscă şi în statele vecine. Trebue ca ea sĕ facă marĭ sforţărĭ pentru a stabili ordinea şi stabilitatea şi sĕ arate tot-deodată o hotărîre desinteresată de a împiedeca pe şefii revoluţionarĭ de a trage profite personale din escesele, carĭ sunt cu totul protivnice politicei declarate a Austro-Ungariei. Trebue ca acésta sĕ menţie starea de statu-quo în acea ţéră.

„*Times*“ scrie următórele:

Ne place sĕ sperăm în sinceritate, că toţĭ candidaţii posibilĭ, afară de unul — puţin impórtă orĭ cine ar fi acesta — sĕ judece matur şi sĕ-şĭ retragă candidaturile, căcĭ trebue cu orĭ-ce preţ evitat un rĕsboiŭ civil în Serbia. Décă acest rĕsboiŭ este evitat, Serbia ar puté scăpa de intervenţia celor doi marĭ vecinĭ şi protectori ai sĕi, Rusia şi Austro-Ungaria. Pentru moment Europa póte spera, că stabilirea unei nouĕ stărĭ de lucrurĭ în Serbia, se va face fără a se întrebuinţa ameninţărĭ séu presiunĭ, fie de la Petersburg, fie de la Viena.

Diarul rusesc „*Swiet*“, vorbind de evenimentele din Belgrad condamnă pe asasinĭ şi plânge pe regele Alexandru, ca pe un bun Slav şi ca un om de nobil caracter.

Diarul „*Nowosti*“ scrie, că sângele vĕrsat într'un mod atât de miserabil şi prin trădare, nu va rĕmâné fără rĕsbunare; chiar cea mai bună ordine de lucrurĭ care s'ar stabili, n'ar puté justifica crima sângerósă.

Amestecul puterilor strĕine în afacerile interióre ale Serbiei nu este admisibil, el însĕ s'ar puté cu tote acestea întîmpla, décă complicaţiunĭ neaşteptate ar forţa pe Rusia şi Austro-Ungaria sĕ se amestece.

Alte amĕnunte.

Diarul „*Zeit*“ primesce din Belgrad următórea depeşă:

Bucuria pentru omorîrea regelui, reginei şi a celorl'alţĭ, a trecut, începe a-se înţelege seriositatea situaţiunei în vederea neînţelegerilor privitóre la alegerea regelui.

Pe mormintele regelui şi reginei s'au pus două crucĭ simple de lemn, avênd înscrise pe ele numele de Alexandru Obrenovicĭ şi Draga Obrenovicĭ.

Funerariile celor-l'alţĭ ucişĭ s'au făcut repede, înainte de revĕrsatul dilei. Rudele lor au fost oprite de a veni la înmormêntare. Stradele erau ocupate de trupe până la cimitir.

Surorile reginei Draga au fost conduse la Panciova.

Fostul ministru de finanţe Marinkovicĭ a fost arestat, el a fost găsit ascuns în podul casei.

Natalia.

Diarul „*Petit Journal*“ spune, că regina Natalia, când a primit teribila veste despre omorîrea fiiului sĕu, a rĕmas ca împietrită de grózá şi s'a îngălbenit fórte tare, neputênd sĕ rostéscă nici o vorbă. Apoi a isbucnit într'un plâns cu hohot esclamând:

Nefericitul! De ce s'a însurat cu acea femeie? Ea a fost peirea lui!

După acésta a sărutat îndelung medalionul cu portretul din copilărie al fiului sĕu. A telegrafiat apoi la Belgrad cerênd sĕ i-se predea corpul fiului sĕu şi a declarat, că e gata sĕ se ducă la Belgrad. Dênsa e încă sguduită de frigurĭ.

Un interview.

Diarul „*Zeit*“ publică un interview avut cu un ofiţer, care a luat parte la măcelul de la konak.

El a spus, că armata era amărîtă pentru oribila stăpânire pe care o luase Draga.

„Nu se mai puté tolera ca o asemenea femeie pierdută sĕ mai comande, esercitând capriţii infame.

„Apoi sciam, că era aprópe sĕ se proclame Lunjeviţa ca moştenitor al tronului.

„In cele din urmă regele nu mai avé în armată nicĭ 50 de ofiţerĭ prietenĭ.

„Hotărîrea de a sfîrşi cu acéstă situaţiune, a fost luată de şefii armatei acum câteva lunĭ, afară de 10 ofiţeri suspecţĭ din regimentul al 8-lea de infanterie şi carĭ erau creaturĭ ale Curţei.

„Aprópe toţĭ ofiţerii din întréga Serbie cunosceau comptoul; actualii miniştrii nu sciau nimic“.

Adunarea despărţ. I. Braşov

al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“.

I.

Erĭ în 14 Iunie n. s'a ţinut în fruntaşa comună Rêşnov adunarea despărţĕmêntului I Braşov al Asociaţiunei nóstre.

Faptul, că acéstă comună este situată în apropierea Braşovului şi are comunicaţiune escelentă cu acest oraş, a înlesnit unui grup de amicĭ ai culturei române, sĕ se presente la acéstă adunare, încuragiând ast-fel sforţările nobile ale comitetului şi dând esemplu bun fruntaşilor şi poporului din Rêşnov.

Cu trenul de la órele 9 au plecat de la gara Bartolomeiŭ-Braşov următórele persóne:

D-na A. Bârseanu, d-na Al. Verzea din Satulung, d-na Dr. Vecerdea, d-na Dr. Şpan, d-na Murăroiŭ, d-şóra Popescu, d-nii: A. Bârseanu, preşedintele despărţĕţĕmêntului, Sim. Damianu, Dr. Aurel Mureşianu, N. P. Petrescu, I. Lengeru, Dr. N. Vecerdea, Petru Pop, I. Săbădeanu, membru în comitet, C. Aiser, cassierul despărţĕmêntului, prof. N. Bogdan, secretarul despărţ., prof. Dr. I. Bunea, prof. Petrovicĭ, Al. Verzea, prof. I. C. Panţu, prof. M. Navrea, Murăroiu, Dr. Fruma, Dr. Pralea, I. Lăpĕdatu, Leonte Puşcariu, Traian H. Pop, Augustin Paul.— Către aceştia se mai adaugă d-nii Petru Popovicĭ, Pomp. Eliu şi Gh. Boambĕn, veniţĭ cu trăsura.

La órele 10 óspeţii din Braşov sosesc la gara din Rêşnov şi sunt întêmpinaţĭ în numele fruntaşilor acestei comune de o delegaţiune compusă din membrii corpului didactic (d-nii R. Cristoloveanu, Gh. Butnariu, Bart. Tipeiu, Virg. Bude şi Iosif Renghia).

D-l Cristoloveanu salută pe preşedinte şi comitet cu câte-va cuvinte bine simţite, la carĭ rĕspunde d-l Andreiŭ Bârseanu.

In grupul, care a eşit la gară spre întîmpinarea óspeţilor mai erau şi comerciantul Gh. Ilie şi ţĕranii I. Armăsar, Fulga, Soric, Petric şi Oţelea. De sigur ar fi eşit spre întîmpinarea óspeţilor şi mai mulţĭ ţĕranĭ, décă nu ar fi fost tocmai timpul liturghiei.

De la gară ne-am îndreptat cu toţii la biserică, unde preoţii Al. Verzea, I Hamsea şi C. Proca au celebrat un parastas pentru repausaţii preşedinţĭ ai Asociaţiunei şi pentru repausaţii membri ai despărţĕmêntului.

După parastas părintele I. Hamsea a ţinut o cuvêntare avêntată, esprimându-şĭ recunoscinţa faţă cu bărbaţii marĭ ai neamului nostru, carĭ au adus jertfe şi au creat instituţiunĭ culturale atât de salutare, cum e Asociaţiunea. Mulţumesce comitetului pentru onórea, ce a făcut'o acestei comune, alegênd-o ca loc pentru adu-

narea din anul acesta. Rêşnovenii îşĭ vor arăta recunoscinţa faţă cu actualii conducĕtorĭ ai despărţĕmêntului, décă semințele culturale ce le vor sĕmêna acei conducĕtorĭ cu acéstă ocasiune, nu le vor lăsa sĕ cadă pe pietriş, séu în mărăcinĭ orĭ pe drum, cum spune parabola din sf. scriptură, ci le vor planta în inimă, ca sĕ aducă fructe pentru noi şi pentru urmaşii noştri.

Şedinţa s'a ţinut tot în biserică şi s'a deschis la órele 11 de către preşedintele d-l Andreiŭ Bârseanu, fiind de faţă un public numĕros compus din toţĭ fruntaşii comunei, în frunte cu veteranul G. Proca, şi din popor, precum şi din alţĭ óspeţĭ veniţĭ de prin alte comune şi dintre carĭ mi-am notat pe părintele Zorca din Vlădenĭ, părintele Comanescu din Codlea însoţit de trei învĕţătorĭ (Boldor, Marcu şi Iliescu), părintele Virgil Pop din Cristian, părintele Comanescu din Ghimbav, şi de-o delegaţie de mai mulţĭ ţĕranĭ, apoi d-na Hamsea, d-na C. Proca etc.

Dăm aicĭ un resumat din discursul de deschidere al d-lui Bârseanu.

Sunt aprópe 100 de anĭ, dice d-l Bârseanu, de când un Român de inimă, D. Cichindeal a rostit memorabilele cuvinte: „Mintea, mintea, mărită naţie română! Când te vei lumina cu învĕţătură, mai mărită naţie decât tine nu va fi!“ — Cu aceste cuvinte marele bărbat a vrut sĕ dică, că: Voi Românĭ asupriţĭ, atuncĭ veţĭ înainta, când vĕ veţĭ lumina prin învĕţătură. Cuvintele acestea au găsit rĕsunet şi încetul cu încetul s'au ridicat şcolĭ şi bisericĭ şi s'a ivit o serie întrégă de bărbaţĭ carĭ au muncit cu condeiul, cu cuvêntul şi au jertfit pentru înaintarea neamului.

Tot pe timpul, când a scris Cichindeal acele cuvinte, scriea şi Gh. Şincai: „Sunt obosit şi bolnav, dér totuşĭ scriu la cartea mea, căcĭ sciu, că va fi de folos mult iubitului meu neam românesc“. Era sĕrac, lipsit de post şi bolnav Şincai, şi totu-şĭ a jertfit şi muncit pentru înaintarea şi luminarea neamului.

Aceştĭ ómenĭ sunt, la al căror îndemn s'au ridicat şcolile una câte una, cum rĕsar stelele séra. Progresul devenì mai intensiv, lumina se rĕspândi şi mai mult după anul 1848. Bărbaţii inimoşĭ ajung la convingerea, că ar fi de făcut ceva şi în afară de biserică şi şcólă, şi au creat Asociaţiunea.

Asociaţiunea este instituţia, în care se întâlnesc Românii de la vlădică până la opincă, fără deosebire de confesiune. Care este scopul Asociaţiunei?

Scopul Asociaţiuneĭ este înaintarea materială şi morală a neamului românesc prin spriginirea tinerilor talentaţĭ, ca sĕ-şĭ pótă urma studiile, spriginirea meseriaşilor, înfiinţarea de bibliotecĭ, tipărirea de cărţĭ folositóre, adunărĭ frăţescĭ, cum e cea de astădĭ, carĭ contribue la cultivarea armoniei şi a bunei înţelegerĭ.

Şi cum se póte ajunge scopul Asociaţiunei? Avem mijlóce suficiente pentru acésta?

De-ocamdată nu. Dér le vom puté avé, décă cu toţii vom da mâna şi décă vom avé credinţă în realisarea ţintei nóstre. Acela, care are *credinţă*, are şi *stăruinţă*, are simţ de jertfire.

Conduşĭ de aceste idei am venit în acéstă comună. Am sciut, că Rêşnovenii sunt ómenĭ deşteptĭ şi că au simţul de jertfă pentru cultura naţională. Dovadă sacrificiile aduse pentru biserică şi şcólă, carĭ sunt factorĭ ai culturei naţionale.

La asemenea ómenĭ am venit, acestor ómenĭ vrem sĕ le spunem, ce a lucrat despărţĕmêntul nostru. Vĕ vĕd aicĭ adunaţĭ în numĕr frumos, dovadă că fruntaşii voştri v'au spus, ce are sĕ se petrécă aicĭ. Mulţumesc atât fruntaşilor pentru ostenélă, cât şi poporului pentru-că a urmat invitaţiunei în numĕr aşa de frumos, şi declar şedinţa deschisă.

Strigăte însufleţite de „Sĕ trăéscă!“ au acoperit sfîrşitul discursului de deschidere, pe care d-l Bârseanu l'a pronunţat liber. De asemenea şi în cursul discursului, preşedintele a fost întrerupt prin strigăte de aprobărĭ, mai ales la pasagiul, unde a accentuat importanţa bisericei şi şcólei, ca factorĭ ai culturei naţionale.

Despre cele ce s'au mai desbătut în acéstă şedinţă, precum şi despre masa comună, la care s'au întrunit în armonie frăţéscă un numĕr de 70 dame şi domnĭ, vom raporta în alt numĕr.

Festivităţile jubilare de 50 anĭ

de la înfiinţarea diecesei române gr. cat. de Lugoş (1853—1903).

Lugoş, 1 (14) Iunie 1903.

Public numeros s'a grăbit a asista la jubileul episcopiei de Lugoş. Primirea şi încuartirarea s'a început încă de Sâmbătă diminéţa, ér séra la 6 óre a sosit şi I. P. S. Sa metropolitul Dr. Victor *Mihalyi*. La gară I. P. S. Sa a fost întâmpinat de P. S. Sa episcopul Dr. Radu, de clerul aflător în Lugoş şi de inteligenţă. Plóia — care tocmai cu un pătrar de óră înainte de sosirea trenului începuse a cădé — nu a împedecat de loc mulţimea de popor sĕ vină la gară, ca sĕ revadă pe fostul lor episcop, sub a cărui ocrotire şi adevĕrat scut părintesc s'au adăpostit timp de 20 anĭ şi trei lunĭ şi pe care atât de mult l'au iubit şi stimat.

P. S. Sa episcopul a salutat la gară pe I. P. S. Sa metropolitul cu cuvinte alese şi-i uréză bună venire, ér prea bunul metropolit rĕspunde emoţionat, urcând apoi trăsura în strigăte de „sĕ trăéscă“.

Séra la 8 óre s'a dat o serenadă la reşedinţa episcopéscă. Purtătorii de torţe şi lampióne au format un semicerc în faţa reşedinţei, ér corurile Reuniunei de cântărĭ din Coşteiu şi din Oraviţa au cântat douĕ piese. In balcon s'a arătat I. P. S. Sa metropolitul, P. S. Sa episcopul şi membrii capitularĭ.

Parochianul d-l F. *Rezei* a bineventat pe Archiereu schiţând istoricul catedralei iubilare, căruia P. S. Sa episcopul îi rĕspunde fórte mişcător şi vesel de acéstă mândră serbare, după care corul Reuniunei de cântărĭ din Lugoş intonéză douĕ cântece, apoi conductul s'a reîntors cu musica pompierilor în frunte, parcurgênd mai multe strade până la şcóla gr. cat. română, urmând apoi „Convenire socială“ în hotelul „Concordia“.

Duminecă diminéţa la $8^{1}/_{4}$ 50 preoţĭ îmbrăcaţĭ în ornate, precum şi alţĭ mulţĭ preoţĭ fără odăjdii au pornit de la catedrală cu „litia“ în cea mai frumósă ordine, au trecut podul Timişului, mergênd la reşedinţa episcopéscă, unde era încuartirat metropolitul. Procesiunea a fost urmată de un lung şir de óspeţĭ şi de popor. In frunte mergea un teolog, ducênd crucea, ér la drépta şi la stânga praporĭ şi serafimi, apoi fetiţe douĕ cu douĕ, îmbrăcate în alb cântând în cor. Publicul postat în şirul stradelor admira procesiunea, care strălucea la radele sórelui.

Ajunşĭ la reşedinţa episcopéscă, doi membri capitularĭ au îmbrăcat pe Archiereu în ornate sacre, în aceaşĭ ordine au venit la catedrală, percurgênd alte strade împreună cu Archiereul şi Episcopul, unde s'a început Sf. Liturghie.

Serviciul festiv divin a fost oficiat de către I. P. S. Sa metropolitul Mihalyi şi P. S. Sa episcopul Dr. D. Radu încunjuraţĭ de 40 preoţĭ şi membrii capitularĭ, în asistenţa unui public numeros, care ne mai avênd loc în spaţiósa biserică, au fost necesitaţĭ a asculta de afară.

La serviciul divin au asistat autorităţile civile şi militare. D-l comite suprem C. Pogàny, vice-comitele Fialca, deputatul dietal al cercului Lugoş Patyanszky; Jacabffy, canonicul romano-catolic din Timişóra, Kun, preoţii romano-catolicĭ din loc, rabinul israelit din Lugoş şi fratele I. P. S. Sale metropolitului.

In faţa catedralei era postat în mare ţinută un pluton de soldaţĭ artilerişti şi o companie de honvedĭ cu stégul, carĭ au format garda de onóre şi au dat salvele obicĭnuite.

După sĕvêrşirea Sf. Liturghii I. P. S. Sa ţinù o prea frumósă predică fiind de toţĭ ascultată în cea mai mare linişte şi atenţiune, după care apoi Archiereul a oficiat docsologia şi au ocolit cu litia catedrala jubilară.

Cântările liturgice le-aŭ esecutat cu desteritate şi frumseţă rară corurile Reuniunilor de cântărĭ întrunite în Lugoş.

S'au dat şi douĕ banchete, ér séra concert împreunat cu dans.

Plóia care de vre-o o câte-va dile nu s'a mai astêmpĕrat, i-a lăsat pe credincioşĭ sĕ serbeze diua de Duminecă pe un timp cât se póte de frumos.

N.

SCIRILE DILEI.

— 2 Iunie v.

Atentat contra Majestăţii Sale. In diua de 13 Iunie Maiestatea Sa Francisc Iosif eşise la plimbare cu trăsura spre Schönnbrunn. In strada Mariahilf s'a repedit un individ cu bastonul şi a încercat sĕ lovéscă pe Majestatea Sa. Visitiul l'a lovit pe atentator cu biciul peste mână, ér mulţimea s'a aruncat asupra lui şi puţin a lipsit de nu l'a sfăşiat. Atentatorul este agentul evreu Iacob Reich-Bernstein, care mai înainte a fost comptabil. Se dice, că ar fi nebun. Unele diare spun că atentatorul ar fi atins pe Majestatea Sa, altele ér' că n'a atins de cât róta trăsurei. — Majestatea Sa după acest incident a plecat spre Schönbrunn. Reich a fost arestat.

O nouă fundaţiune. Din incidentul jubileului de cincĭ-decĭ de anĭ de la înfiinţarea diecesei Lugoşului şi a numirii sale de episcop la Oradea-mare, P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu *Radu* a făcut o *fundaţiune de 20.000 cor.* Nimenĭ nu scia înainte despre acéstă nobilă intenţiune a P. S. Sale, care însuşĭ a făcut'o cunoscută în şedinţa consistorială din 10 Iunie. Fundaţiunea e menită pentru stipendii şcolarilor românĭ gr. cat. din diecesa Lugoşului. Actul fundaţional îl vom publica într'un numĕr viitor.

Directoriul fundaţiunei Şuluţane şĭ-a ţinut şedinţa anuală — scrie „Unirea“ — în Sâmbăta Rusaliilor, fiind de faţă, afară de membrii capitulului, d-nii: Iosif *Pop*, Ioan *Mezei* şi Ales. *Onaciu*, judĭ de curie în Budapesta, Vas. *Hossu*, jude de tablă Cluşiŭ, George *Pop*, director finan. Nyiregyháza Iosif *St. Şuluţ*, Sibiiŭ şi Leontin *Pop*, Cluşiŭ judĭ de tribun. în pensiune; Ioan *Simionaş*, preş. scaunului orf. Deva, Iuliu *Bardosi*, inspector şcol. reg. în pens. Sibiiŭ, Vasilie P. *Hărşan*, adv. Sibiiu şi Dr. Ales. *Pop*, medic Blaşiu, apoi advocatul archid. Dr. Iuliu *Maniu*, şi Ştef. *Pop*, protonotar cons. Sâmbătă dim. s'a ţinut părăstas pentru Mitrop. Şuluţ la biserica parochială, celebrând protop. Bărbat şi capel. Nistor. La începutul şedinţei după salutul adresat celor presenţĭ, Mitropolitul amintesce de repausarea membrilor Dr. Ioan *Raţiu* şi Patr. *Barbu*, şi apoi în cuvinte de caldă iubire şi bucurie pomenesce de numirea adminis. fundaţiunei Ilustr. Sa Dr. Vas. Hossu ca episcop la Lugoş. Cuvintele Escel. Sale au fost acoperite de aclamărĭ la adresa Ilustr. Sale. Se cetesc rapórtele administraţiunii şĭ advocatului archid. luându-se spre sciinţă cu'aprobare. In special s'a apreciat preţiósele servicii, pe carĭ d-l Vasilie *Mica*, din Sz.-Odorheiŭ, le-a făcut fundaţiunei prin cumpĕrarea moşiei de acolo. Directoriul îi şi votéză mulţumită protocolară. In acelaşĭ timp s'a constatat şi frumosul avênt luat de fundaţiune, a cărei avere la finea anului era de cor. 905,855,56.

Svonurĭ de mobilisare. In unele diare din România s'a scris, că în urma atentatului din Belgrad s'ar fi luat mĕsurĭ de mobilisare în armata română, şi anume pentru mobilisarea urgentă a corpului de armată de-alungul malului stâng al Dunării. „Voinţa Naţională“ desminte aceste scirĭ dicênd, că nu s'au dat ordin nicĭ pentru mobilisare generală, nicĭ parţială.

Colonel sêrb în Bucurescĭ. Un colonel sêrb s'a vĕdut dilele acestea în Bucurescĭ. Presenţa lui a escitat o viuă curiositate şi a atras atenţiunea serviciului siguranţei publice.

D-l general Coandă, secretarul general al ministeriului român de rĕsboiu, a plecat alaltăerĭ la Turnu-Severin. Se atribue o mare importanţă călĕtoriei sale, care stă în legătură cu gravele evenimente, ce se petrec în Serbia. — In legătură cu acésta adaugem, că după cum se vorbesce, prefectul de Mehedinţĭ ar fi informat telegrafic ministeriul de interne despre sosirea la Turnu-Severin a prinţului Petru Carageorgevicĭ. El ar avé un pasaport rus cu numele Romanoff. Indată ce s'a rĕspândit în oraş vestea despre sosirea sa, prinţul sĕ fi dispărut. — Scirea cu anevoie va fi esactă; după scirile foilor vienese prinţul Carageorgevicĭ e încă în Geneva.

Scire falsă despre mórtea papei. Sâmbătă séra s'a rĕspândit în Budapesta scirea, că a murit papa. Acéstă scire a fost comunicată ca seriósă prin telefon cancelariei primatelui din Buda de către un funcţionar al ministeriului cultelor. Nu se scie încă, de unde s'a iscodit scéstă scire, ea a fost însĕ desminţită în aceeaşĭ di prin telegrama sosită la Budapesta, care dice: „Papa se bucură de sănĕtate escelenta. Medicul Dr. Lapponyi de douĕ dile n'a fost în Vatican“.

Ministrul de comerciŭ r. u. Lang a sosit Vinerĭ la Brăila sĕ visiteze portul de acolo. Sâmbătă a plecat din Brăila la Galaţĭ, unde va visita de asemenea portul.

Visita regelui Carol la curtea sêrbéscă. Tocmai în diua după catastrofa din Belgrad, s'a publicat în „Pester Lloyd“ scirea, că tratările referitóre la contra-visita, ce era s'o facă regele Carol regelui Serbiei, s'au terminat, şi că visita se fixase pe luna lui Septemvrie viitor.

Regina Natalia, care actualmente se află în Versailles, este fórte deprimată în urma scirilor primite din Belgrad despre uciderea fiului sĕu. Ea are dese accese de nervĭ şi aiuréză. Dilele acestea va merge la Bucurescĭ, décă starea sănĕtăţii îi va permite sĕ facă acéstă lungă călĕtorie. Sora sa, prinţesa Ghica, a trimis la Belgrad o cunună de florĭ, spre a fi depusă pe cosciugul regelui Alexandru.

---

†

Ioachim Mureşianu,

advocat, fost preşedinte de tribunal, deputat dietal, membru în comitetul şi comisiunea fondurilor grăniţerescĭ şi secretar în pensiune al aceloraşĭ fondurĭ etc. etc.

în etate de 71 anĭ, după lungĭ suferinţe, adĭ la $10^{1}/_{2}$ óre p. m. şĭ-a dat nobilul sĕu suflet în mânile creatorului.

Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpului decedat se vor aşeda la repausul etern în cimiteriul gr. cat. din Năseud, Vinerĭ în 12 Iunie st. n. la 3 óre p. m.

Subscrişii aduc acéstă jalnică şi durerósă scire la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor.

Năseud, în 10 Iunie 1903.

Artemiu Mureşianu, cand. de adv. ca fiu, *Teodor Mureşianu*, ca frate, *Luisa Kirtsch*, ca cumnată.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

ULTIME SCIRI.

Viena, 15 Iunie. Ministrul-preşedinte Szell a avut o audienţă lungă la M. Sa. Apoi a conferit cu Koerber şi Goluchovski.

Belgrad, 15 Iunie. Deşi tinerimea şi o mare parte a inteligenţei de sub conducerea celor doi miniştri radicalĭ au făcut propagandă intensivă pentru proclamarea republicei, totuşĭ se crede, că în marea skupştină convocată pe adĭ radicalii vor ceda şi vor vota pentru monarchie. In schimb vor cere concesiunĭ: amnestie generală, libertatea deplină a pressei, jurămênt pe constituţiune pentru urmată etc. Reuşita lui Karagheorghevicĭ pare asigurată.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa.** — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In ierna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans întocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgetórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costă numai 2 cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blaşiu.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitezul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de insemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr. *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Ferĕstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. *I* ***Agrologia***, sĕu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 coróne.*

Vol. II. ***Fitotechnia***, sĕu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne.*

Vol. III. ***Zootechnia***, séu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 coróne.*

Vol. IV. ***Economia Rurală***, séu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne.*

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care tratéză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tóte ţĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lăpuşul-Unguresc. Ediţiunea a doua. Preţul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck. de Panaite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior. profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac in ţéră sĕracă“. Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ sĕu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* 90 pag. Form. 8^0 costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeissen. *Ediţiunea a V-a* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 banĭ.)

„Sfaturĭ de aur“, pentru sătenii români de tótă starea şi etatea, de Aron Boca Velcheranu. Preţul 60 b. (plus port 5 b.)

Cărţĭ pentru comercianţĭ
şi funcţionarĭ de bancă:

***Introducere în contabilitate şi contabilitatea înpartidă simplă**, de I. C. Panţu.* O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea. Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Pretul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu.* Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor cu-rente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḍile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Cursul pieţei Braşov.

Din 14 Iunie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.92
Argint român.	„	18.80	„	18.90
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2 53	„	2.53½
Mărcĭ germane	„	117.—	„	117.50
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	101.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Iunie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	120 70
Renta de coróne ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	91.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	92.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	199.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	156.75
Renta de hârtie austr.	100.30
Renta de argint austr.	100.10
Renta de aur austr.	120.80
Rente de coróne austr. 4%	100.50
Losurĭ din 1860.	152.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.24
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	727.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	659.—
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.17½
London vista	239.60
Paris vista	95.17½
Note italiene	95 20

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 10 Iunie n. de 46,509 capete, la 11 Iunie au întrat 663 capete şi au eşit 769 capete, rĕmânênd la 13 Iunie n. un numĕr de 46,403 capete.

Se notéză marfa ungurescă: veche grea dela 110—112 fil. tînĕră grea dela 120—121 fil., de mijloc dela 120—121 fil. Sêrbescă: grea 118—120 fil., de mijloc 116-118 fil., uşóră 112—114 fil. kilogramul

Nr. **9377**—1903.

Esarêndare de câRciume.

Cârcĭmele aparţinătóre comunei orăşĕnescĭ Brassó, din Dêrste şi din Timişul de jos se vor **esarênda** la magistratul orăşĕnesc (despărţământul administraţiunei realităţilor orăşĕnescĭ) pe timpul dela 29 Septemvre 1903, până la 31 Decemvrie 1906, pe calea licitaţiunei, cu oferte, în 7 Iulie a. c. 10 óre a. m.

Condiţiunile de ofert şi de contract se pot lua în vedere până in ḍiua pertractăriĭ ofertelor, la administraţia realităţilor orăşĕnescĭ.

Brassó, 6 Iunie 1903.

1—2,(1001) *Magistratul orăşĕnesc.*

Nr. 9295—1903.

PUBLICAŢIUNE

La 24 Iunie 10 óre a. m. se va vinde pe cale de licitaţiune şi de oferte în cetăţuia orăşĕnéscă din Bran, parcelele de pădure orăşĕnéscă, numită „Aluniş“, în mărime de 106 jug. catast. Nr. top. 1329 de pe teritoriul hotarului comunei Sohodol.

Preţul de strigare e 800 coróne, sub acest preţ parcelele de pădure nu se vênd.

Condiţiunile de licitaţiune, de ofert şi de contract se pot lua în vedere pe timpul orelor de oficiu, la oficiul forestier orăşĕnesc (sub Bucium nr. 9), séu la Michael Bernath impiegat forestier, în cetăţuia din Bran.

Brassó, 8 Iunie 1903.

1—2.)1004) *Magistratul orăşenesc.*

AVIS!

Am onórea a aduce la cunoscinţa Onor. public, că **am luat asupră-mĭ Magazinul** al firmei

Wilh. Wächter
cu mărfurĭ de Galanterie
şi vênḍare de jurnale, atât din ţară, cât şi din străinătate, care **de astăḍĭ încolo se pot căpăta,** ca şi mai nainte.

Asemenea se primesc abonamente pentru orĭ şi ce fel de jurnale.

1—3.(1003) **H. MARZELL.**

Frumos ca o Icónă

este un Teint delicat alb şi fin, şi o faţă fără pistrui şi pete. Spre a obţiné acésta să se spele în fie-care ḍi cu **SAPUNUL**

„Lilienmilchseife a lui Bergmann“

(Marca: 2 minerĭ.)

dela Bergmann & Co. in Dresden şi Teutschen a/E.

Se capĕtă bucata cu 80 banĭ, la Teutsch & Tartler şi la farmacia lui **Roth în Braşov.**

(930 10—50

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. accel. la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·14 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc Gyimes şi Ciuc-Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·40 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·— m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 9.47 m. séra.
IV. Trenul mixt la óra 6·14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca şi în serbătorĭ).

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·40 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·— min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 5·07 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 8·18 séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·27 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Ciuc-Gyimes.)
IV. Trenul mixt la órele 10.05 m. séra.

Tipografia Aurel Mureşianu Braşov.